

UKRAYNA'DA MAHSUR KALAN GEMİLER SİGORTA KONUSUNDA HANGİ ADIMLARI ATMALI?

0 Yorum 09 Mart 2022 Çarşamba, 09.38 Kategorisi

TÜRK P&I TEKNİK MÜDÜRÜ UMUT CAN, UKRAYNA LİMANLARINDA MAHSUR KALAN DENİZCİLER VE GEMİLER İLE İLGİLİ OLARAK DENİZ SİGORTALARI KONUSUNDA ATILMASI GEREKEN ADIMLARI ANLATTI.

Türk P&I Teknik Müdürü Umut Can, dünya gündemine oturan Rusya-Ukrayna krizinin denizcilik sektörünü en çok ilgilendiren konuların başında gelen sigorta konusunu TURKDENİZ.COM'a anlattı.

Türk P&I Teknik Müdürü Umut Can, dünya gündemine oturan Rusya-Ukrayna krizinin denizcilik sektörünü en çok ilgilendiren konuların başında gelen sigorta konusunu TURKDENİZ.COM'a anlattı.

Umut Can, alınması gereken önlemler ve bundan sonraki süreçte neler yapılabileceğiyle ilgili tüm detayları aktardı.

Türk P&I Teknik Müdürü Umut Can ile gerçekleştirdiğimiz röportaj şu şekilde:

~Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan gerilim deniz sigortaları konusunun önemini bir kez daha gündeme getirdi. Yoğun bir deniz trafiği olan bölgede yaşanan gelişmeler; yükünü taşımak isteyenler, armatörler ve denizcilik ve deniz sigortası hazırlayan kurumları nasıl etkiledi?

Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan gerilim, tüm deniz taşımacılığı sektörü paydaşlarının operasyonel zincirlerinde olağanüstü revizyonları gerekli hale getirmiştir. Yaşanan çatışmaların en bariz etkisi, özellikle Ukrayna sularında deniz taşımacılığının bir çok halde can ve mal güvenliği açısından sürdürülemez hale gelmesidir. Karadeniz'de olmak ile beraber sıcak çatışma bölgesinden nispeten uzak kalan Rus limanları ise can ve mal güvenliği açısından nispeten daha elverişlidir. Bununla birlikte Rusya'ya karşı uygulanan ve hızla sertleşme eğilimi gösteren yaptırımlar nedeni ile, Rus limanları ve Rus menfaatleri ile ilintili denizcilik faaliyetlerinin öngörülebilirliği ve sürdürülebilirliğini kestirmek pek de kolay olmamaktadır. Bölgedeki denizcilik faaliyetlerine bakıldığında hemen her açıdan gözlemlenen risk artışı, sigortacıların üstlendiği riskleri de arttırmaktadır. Bu yükselen risk profili karşısında, bazı risklerin maddi karşılığının prim ile ölçülemeyecek kadar arttığı hallerde ise, sigortacıların teminat sağlama imkanları ortadan kalkabilmektedir.

~Ukrayna veya Rusya'ya doğru seyir halindeyken poliçelerine savaş vb. maddeler olmayan, savaş başladığında limanda veya demirde olan gemiler bu durumdan nasıl etkilenecek? Mücbir sebep neleri kapsıyor?

Sıcak çatışmaların başlangıcından önce Ukrayna ve Rusya'ya doğru sefer çıkmış olan gemilerde genel eğilim, alternatif varış limanlarının tespiti veya kalkış limanlarına geri dönüş şeklinde olmuştur. Denizcilik sektörünün gösterdiği bu sağduyulu yaklaşım vesilesi ile can ve mal güvenliğine yönelik bir çok risk başlamadan engellenmiştir. Bununla birlikte savaşın başlaması sonucu o an bölgede olan gemilerin güvenli bir ortama doğru hareket etmeleri sıcak çatışma ortamında imkansız hale gelmiştir. Savaşın başlaması ile, sıcak çatışma öncesi harp risklerine karşı teminat satın almamış olan gemilerin ise risk başlangıcı ile birlikte teminat satın almaları çok güçleşmiştir.

Bir çok sektörde olduğu gibi deniz lojistiğinde imzalanan sözleşmelerde de mücbir sebeplere dayandırılarak taraflar karşılıklı sorumluluklarından feragat edebilmektedirler. Bununla birlikte "kiralanan gemilerin güvenli limanlara yönlendirilmesi" gibi kiracıların sıklıkla üstlendikleri sorumlulukların yerine getirilip getirilmediği, gemisi bölgede mahsur kalan armatörlerin gemilerinin gördüğü fiziksel zararlar, navlun ve zaman kaybı açısından hukuki değerlendirmelere söz konusu olabilecektir. Bu sadece bir örnek olmak ile beraber, denizcilik sektörü paydaşlarının savaştan kaynaklı olarak sözleşmesel ve hukuki haklarını nasıl arayacakları ve mücbir sebep kavramının uygulamaları, denizcilik hukuku konjonktüründe uzun yıllardır görülmeyen ölçekte ilerleyen zamanlarda test edilecektir.

~Harp ve Grev Sigortaları Teminatı nedir ve neleri kapsıyor? Şu anda 23 Türk Bayraklı/sahipli üzerinde Türk sahipli gemi Ukrayna mahsur kalmış durumda. Bu gemiler, Harp ve Grev Sigortaları Teminatından yararlanabilecekler mi?

Harp ve Grev Sigortaları, adında da özetlendiği üzere, sigorta konusu geminin, savaş, grev, isyan, ayaklanma, halk hareketleri, terörizm, yasa dışı müsadere gibi risklere maruz kalması durumunda karşılaşılabilecek fiziksel zararları tazmin etmek amacıyla düzenlenir.

Sigortacılar savaş başlangıcından önce savaş risklerine dair poliçede üstlendikleri sorumlulukları, savaş başlangıcında poliçenin geçerli olması halinde üstlenmeyi ve ek teminat ihtiyacı talebi olması halinde bunu ek prim ile sağlamayı genellikle kabul etmektedirler. Bununla birlikte sigortaları harp risklerini içermeyecek şekilde eksik yapılmış gemilerin, savaş başlangıcı ile birlikte bu eksiklerini kapatmaları neredeyse imkansız hale gelmiştir. Depreme sigortasız yakalanan bir konuta tam deprem anında nasıl sigorta yapmak mümkün değil ise, "Harp ve Grev" sigortasının da maalesef savaş anında yapılması çoğu zaman mümkün olmamaktadır.

~Gemileri Rusya ile Ukrayna limanlarında olan ve limanlar tekrar açıldığında o bölgelere sefer yapması muhtemel gemiler sigortacılık açısından hangi önlemleri almalı?

Savaş halinin sonlanmasının ardından, bölgede stabil, yasal ve düzen koruyucu bir idari yapının bulunması, bölge ile ticari ilişkileri bulunan tüm tarafları ve bu ticari faaliyetleri sigortalayan sigortacıları memnun edecektir. Sigorta açısından bakıldığında bu esasta bölgede sağlanacak huzur ve güven ortamı, Harp ve Grev sigortalarının devreye girme ihtimalini azaltacak olmak ile beraber, bahse konu bu sigortaların aslında ne kadar vazgeçilmez olduğu ve bu sigortaların ihmal edilmemesi gerektiği gerçeği, yaşanan bu hadise ile anlaşılmıştır.

Bölge tekrar ticarete uygun hale geldiğinde hatırlanması gereken diğer bir önemli bir husus ise yaptırımlar olacaktır. Sigorta şirketleri tıpkı finans sektörünün diğer bileşenleri gibi, global finans sistemine entegre olarak hizmet vermektedirler ve bu sistemin tabii olduğu uluslararası kurallar, sigorta şirketleri için de bağlayıcı olmaktadır. Dolayısı ile yerel ve uluslararası kural koyucular tarafından özellikle Rus gerçek ve tüzel kişilere karşı koyulabilecek yaptırımlar, şu ana kadar uygulanan benzeri tüm yaptırımlarda olduğu gibi sigorta şirketleri açısından da bağlayıcı nitelikte olacaktır. Bunun anlamı, sigorta şirketlerinin poliçelerine koyduğu yaptırım klozları ve bu konudaki yasal düzenlemeler sebebi ile, yaptırıma taraf olan kişiler ile yapılan, veya farklı nedenlerden dolayı yaptırıma konu olan ticari faaliyetlerin sigorta teminatı dışında kalacağıdır. Dolayısı ile armatörlerin, bölgedeki ticari hayat nispeten normale dönse bile, sözleşmesel olarak muhatap aldıkları tarafların ve yaptıkları ticaretin yaptırımlara aykırı olmadığından emin olmaları, menfaatlerine olacaktır.

~Gemilere fiziki zarar gelme ihtimaline karşı hangi önlemleri almalı? Hem şu anda Ukrayna, Rusya ve Azak Denizi limanlarında olan gemiler hem de limanlar açıldığında o bölgeye sefer yapması muhtemel gemiler bu konuda sigortacılık açısından poliçelerine hangi maddeleri ekletmeli?

Bölgede mahsur kalan gemiler ve mürettebat için hatırlanması gereken en önemli husus, hangi taraftan olur ise olsun bölgedeki silahlı kuvvetlerin talimatlarına karşı gösterilebilecek her türlü aykırı hareketin veya şüpheli tutumun silah gücü ile karşılık bulabileceği olmalıdır. Ağır silahlar ile süren mücadelede ticari gemilerin fiziksel mukavemet göstererek veya çeviklik sureti ile silahlı egemen kuvvetlerden uzaklaşması mümkün olmayacağı gibi böyle bir girişim yüksek can ve mal riskine neden olacaktır. Provokasyonda bulunmayan üçüncü ülkelere ait gemilerin bile hedef haline geldiği çatışma ortamında, bölgede egemen güçlerin açık izni ile nispeten güvenli bir çıkış ortamının sağlanması dışında, gemilerin uğrayabileceği zararların önlenmesi için alınabilecek fazla bir aksiyon bulunmamaktadır.

İleride benzeri çatışmaların yaşanmamasını dilemek ile beraber, armatörlerin harp ve grev sigortalarını ihmal etmemeleri önemli bir tavsiye olacaktır. Ayrıca, kira / navlun kaybı sigortası satın alan armatörlerin bu teminatlarını savaş risklerine karşı genişletmeleri, sigortacıları ile yapacakları pazarlığa vabeste mümkün olabilecektir. Söz konusu kira / navlun kaybı sigortalarının, bir gemide fiziksel bir zarar meydana gelmese bile, blokaj sonucu tazminat ödeyen versiyonları da, bu sigorta türüne odaklı bazı niş sigortacılar tarafından sağlanabilmektedir. Geminin çok uzun süreli devam savaş hali sonucu belirli bir lokasyonda mecburi olarak hareketsiz kalması ve oradan ayrılmasının mümkün olmadığı hallerde, sigorta teminatı açısından tam ziya sayılmasını sağlayan ek teminatlar da bazı hallerde temin edilebilmektedir.

TURKDENİZ.COM (ÖZEL RÖPORTAJ)